

# OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MUZYCZNA

I st. nr 2 im. F. CHOPINA we Wrocławiu

## WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCENIANIA ALTÓWKA

### Podstawowe kryteria oceniania uczniów:

- prawidłowy aparat gry i postawa ucznia przy instrumencie,
- prawidłowa intonacja,
- umiejętności techniczne i wykonawcze,
- zgodność metro-rytmiczna wykonywanego tekstu utworu,
- jakość wykonawcza i opanowanie pamięciowe.

### KLASA 1

#### Zakres techniczny i repertuarowy

- znajomość budowy instrumentu i umiejętność nazywania jego części,
- adaptacja do instrumentu,
- rozśpiewanie, umuzykalnienie i ćwiczenia rytmiczno-ruchowe ( klaskanie i chodzenie, śpiewanie i wystukiwanie rytmu, tataizowanie )
- opanowanie prawidłowego chwytu altówki i smyczka,
- zachowanie prawidłowej postawy podczas gry
- prostolinijne, równoległe do podstawki prowadzenie smyczka po strunach
- gra pizzicato prawą ręką prostych dźwięków,
- umiejętność gry całym smyczkiem, dolną i górną połową smyczka, legato po 2,4 nuty, portato po 2,4 nuty,
- gra 4 palcami w podstawowym układzie w I pozycji, przy zachowaniu prawidłowej intonacji,
- wartości rytmiczne: ćwierćnuty, półnuty, całe nuty, ósemki, szesnastki - gra z nut i z pamięci,
- znajomość położenia nut na pięciolinii: nazywanie nut oraz gra z nut
- proste dwudźwięki z pustą struną
- Gamy durowe 1 oktawowo: C-dur, G-dur, D-dur

Sprawdzanie umiejętności:

1) popisy klasowe, koncerty szkolne - 1 utwór dowolny

2) Końcoworoczny koncert 1 klas – 1 utwór dowolny

| OCENA                                     | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>CELUJĄCY</b><br/>25 pkt.</p>        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń wykazuje się dbałością o prawidłową postawę i prawidłowy aparat gry, wolny od napięć mięśniowych.</li> <li>2. Prostolinijnie prowadzi smyczek i wydobywa ładny dźwięk z bardzo dobrą intonacją.</li> <li>3. Prezentuje umiejętności techniczne: gra całym smyczkiem detache, górną i dolną połową, legato i portato po 2,4 i więcej nut w różnym tempie. Gra 4 palcami w różnych układach. Gra pizzicato prawą ręką. Gra proste dwudźwięki.</li> <li>4. Bez błędnie wykonuje materiał nutowy, często wykraczający poza program nauczania danej klasy.</li> <li>5. Opanowuje pamięciowo utwory w szybkim tempie</li> <li>6. Ciekawie prezentuje utwory pod względem artystycznym.</li> <li>7. Jest laureatem konkursów organizowanych lub współorganizowanych przez CEA</li> </ol> |
| <p><b>BARDZO DOBRY</b><br/>24-21 pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń wykazuje się dbałością o prawidłową postawę i prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li> <li>2. Prostolinijnie prowadzi smyczek i wydobywa ładny dźwięk</li> <li>3. Prezentuje umiejętności techniczne: gra całym smyczkiem detache, górną i dolną połową, legato i portato po 2,4 nuty. Gra 4 palcami w podstawowym układzie, w większości zachowuje prawidłową intonację, choć zdarzają się małe niedociągnięcia. Gra pizzicato prawą ręką. Gra proste dwudźwięki.</li> <li>4. Dobrze odczytuje tekst z nut i bez problemu uczy się na pamięć.</li> <li>5. Bardzo dobrze opanował materiał nauczania</li> </ol>                                                                                                                                                    |
| <p><b>DOBRY</b><br/>20-16 pkt.</p>        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń ma małe trudności z utrzymaniem prawidłowej postawy i z aparatem gry (tj. sztywny kciuk i 5 palec na smyczku, wygięty przegub lewej ręki itp.)</li> <li>2. Prostolinijnie prowadzi smyczek z nielicznymi odchyleniami („koszenie smyczka”) i wydobywa przyzwoite brzmienie.</li> <li>3. Prezentuje poprawne umiejętności techniczne: gra całym smyczkiem detache, górną i dolną połową, legato i portato po 2,4 nuty, ale nie zawsze z płynnymi przejściami.</li> <li>4. Gra 4 palcami w podstawowym układzie, jednak z małymi intonacyjnymi potknięciami, które stara się poprawiać. Gra pizzicato prawą ręką.</li> <li>5. Odczytuje tekst z małymi błędami</li> <li>6. Opanowuje pamięciowo materiał nauczania z drobnymi pomyłkami</li> </ol>                                  |
| <p><b>DOSTATECZNY</b><br/>15-13 pkt.</p>  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń ma duże trudności z zachowaniem prawidłowej postawy (opadająca altówka, zgarbiona sylwetka) i aparatu gry ( sztywne, wyprostowane palce, wygięty kciuk prawej ręki, wygięta lewa ręka,</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                          | <p>podwijanie palców pod gryf.)</p> <p>2. Ma trudności z prowadzeniem smyczka i wydobyciem przyzwoitego dźwięku z instrumentu. Nie reaguje na jakość dźwięku.</p> <p>3. Umiejętności techniczne są słabo rozwinięte: gra całym smyczkiem, brak artykulacji legato. Gra 3 palcami w podstawowym układzie i w wolnym tempie, często z błędami intonacyjnymi. Gra pizzicato prawą ręką.</p> <p>4. Ma trudności w czytaniu nut i w opanowaniu pamięciowym utworu.</p> <p>5. Opanował podstawowy materiał nauczania w wolnym tempie i z licznymi pomyłkami.</p>                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>DOPUSZCZA<br/>JĄCY<br/>12-11 pkt.</p> | <p>1. Uczeń ma duże trudności z zachowaniem prawidłowej postawy (opadająca altówka, zgarbiona sylwetka) i aparatu gry (sztywne, wyprostowane palce, wygięty kciuk prawej ręki, wygięta lewa ręka, podwijanie palców pod gryf).</p> <p>2. Ma trudności z prowadzeniem smyczka i wydobyciem przyzwoitego dźwięku z instrumentu. Nie reaguje na jakość dźwięku.</p> <p>3. Cechuje go brak koordynacji obu rąk oraz brak wrażliwości na złą intonację. Gra pizzicato prawą ręką.</p> <p>4. Ma duże trudności z nauką nut, umiejscowieniem ich na gryfie oraz w opanowaniu pamięciowym utworu.</p> <p>5. Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela, wykazuje brak chęci do poprawy błędów i systematycznej pracy.</p> <p>6. Zna tylko część wymaganego materiału nauczania.</p> |
| <p>NIEDOSTATE<br/>CZNY<br/>10-0 pkt.</p> | <p>1. Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 1</p> <p>2. Błędy aparatu i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

## **KLASA 2**

### Zakres techniczny i repertuarowy

- doskonalenie umiejętności świadomego utrzymania prawidłowego aparatu gry i postawy przy instrumencie przez ucznia,
- zwiększenie wymagań w zakresie intonacji, jakości dźwięku,
- różne układy palców w I pozycji, nauka biegiwości palców lewej ręki, układ ręki w półpozycji, proste wejścia do III pozycji,
- proste dwudźwięki z pustą struną i flażolety naturalne,
- wartości rytmiczne: triola ósemkowa, rytmy punktowane,
- dynamika: f ,p, cresc, dim.
- zmiany agogiczne: rit, a tempo, accel.
- opanowanie pamięciowe większych form: Koncert ( I lub III cz.),
- świadomość w stosowaniu techniki przygotowawczej
- znajomość notacji do 3 znaków przykluczowych
- gamy durowe przez 2 oktawy

- wprowadzenie ruchów wibracyjnych za pomocą ćwiczeń
- współpraca z akompaniamentem

## Sprawdzanie umiejętności

### 1) Popisy klasowe, koncerty sekcyjne

### 2) Prezentacje półroczne :

- Gama i pasaże : C-dur lub D-dur dwuoktawowa. Sposoby: detache całym smyczkiem, podział smyczka, 2, 4 legato lub po 8 legato na 1 smyczek, portato, podwójne detache. - etiuda lub ćwiczenie
- Utwór dowolny lub I cz. Koncertu

### 3) Egzamin promocyjny :

- Gama C-dur lub D-dur dwuoktawowa do 8 legato na 1 smyczek, portato, podwójne detache, podział smyczka,
- etiuda lub utwór dowolny,
- I lub III cz. Koncertu

| OCENA                      | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| CELUJĄCY<br>25 pkt.        | 1. Uczeń wykazuje się dbałością o prawidłową postawę i prawidłowy aparat gry, wolny od napięć mięśniowych.<br>2. Prostolinijnie prowadzi smyczek i wydobywa ładny dźwięk z bardzo dobrą intonacją.<br>3. Prezentuje bardzo dobre opanowanie artykulacji detache, legato po 2,4,8 w pochodach gamowych, portato, podwójne detache z ruchami wyrównawczymi palców.<br>4. Gra różnymi układami palców w I pozycji, wykonuje proste dwudźwięki z pustą struną oraz potrafi grać w III pozycji i półpozycji.<br>5. Bezbłędnie odczytuje i wykonuje z pamięci materiał nutowy wykraczający poza program nauczania danej klasy.<br>6. Gra muzykalnie z zaangażowaniem uwzględniając zmiany agogiczne i dynamiczne. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.<br>7. Bierze czynny udział w koncertach<br>8. Jest laureatem konkursów organizowanych lub współorganizowanych przez CEA. |
| BARDZO DOBRY<br>24-21 pkt. | 1. Uczeń wykazuje się dbałością o prawidłową postawę i prawidłowy aparat gry, wolny od napięć mięśniowych.<br>2. Prostolinijnie prowadzi smyczek i wydobywa ładny dźwięk z prawidłową intonacją.<br>3. Umiejętności techniczne opanował w stopniu bardzo dobrym: gra całym smyczkiem detache, górną i dolną połową, legato i portato po 2,4, 8 nut, podwójne detache z ruchami wyrównawczymi.<br>4. Gra 4 palcami w różnych układach palców w I pozycji przy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                   | <p>zachowaniu prawidłowej intonacji i w szybszym tempie. Stosuje proste wejścia do III pozycji, ma świadomość ułożenia palców w półpozycji. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</p> <p>5. Właściwie odczytuje tekst z nut i opanowuje pamięciowo większą formę koncertu (choć mogą zdarzyć się małe potknięcia tekstowe lub intonacyjne). Uwzględnia w grze zmiany dynamiczne i agogiczne.</p> <p>6. Bierze czynny udział w różnych koncertach.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>DOBRY<br/>20-16 pkt.</p>       | <p>1. Uczeń ma małe trudności z utrzymaniem prawidłowej postawy i z aparatem gry (tj. sztywny kciuk i 5 palec na smyczku, wygięty przegub lewej ręki itp.)</p> <p>2. Prostoliniennie prowadzi smyczek z nielicznymi odchyleniami („koszenie smyczka”) i wydobywa przyzwoite brzmienie.</p> <p>3. Umiejętności techniczne prezentuje dobrze z małymi niedociągnięciami: nie gra całym smyczkiem detache, gra górną i dolną połową, legato i portato po 2,4,8 nut, podwójne detache bez ruchów wyrównawczych.</p> <p>4. Gra 4 palcami w różnych układach palców w I pozycji w tempie umiarkowanym, ma świadomość układu palców w półpozycji. Gra z akompaniamentem sprawia małe trudności.</p> <p>5. Odczytuje tekst z małymi błędami</p> <p>6. Opanowuje pamięciowo utwory z potknięciami tekstowymi oraz szybko poprawia drobne nieczystości.</p> <p>7. Bierze czynny udział w koncertach.</p>                                                                                                                                                |
| <p>DOSTATECZNY<br/>15-13 pkt.</p> | <p>1. Uczeń ma trudności z zachowaniem prawidłowej postawy (opadająca altówka, zgarbiona sylwetka) i aparatu gry (sztywne, wyprostowane palce, wygięty kciuk prawej ręki, wygięta lewa ręka, podwijanie palców lewej ręki pod gryf)</p> <p>2. Wykazuje ograniczone opanowanie techniki: gra 4 palcami w różnych układach w I pozycji sprawia trudności w utrzymaniu prawidłowej intonacji.</p> <p>3. Ma trudności z prostolinijnym prowadzeniem smyczka („koszenie smyczka”), nie reaguje na brzydką jakość dźwięku. Umiejętności techniczne prezentuje z błędami: nie gra detache całym smyczkiem, brak podziału smyczka, gra po 2,4 legato, brak ruchów wyrównawczych w podwójnym detache.</p> <p>4. Materiał nauczania wykonuje z błędami tekstowymi oraz nie poprawia intonacji. Gra z akompaniamentem wymaga wsparcia nauczyciela.</p> <p>5. Potrzebuje stałej pomocy nauczyciela w czytaniu nut i ma problemy w opanowaniu pamięciowym dłuższych utworów.</p> <p>6. Prezentuje wolne tempo pracy lub brak systematycznego ćwiczenia</p> |

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>DOPUSZCZAJĄCY<br/>12-11 pkt.</p>  | <p>1. Uczeń ma duże trudności z zachowaniem prawidłowej postawy (opadająca altówka, zgarbiona sylwetka) i aparatu gry ( sztywne, wyprostowane palce, wygięty kciuk prawej ręki, wygięta lewa palce, podwijanie palców pod gryf, ściskanie gryfu).</p> <p>2. Nie kontroluje prostolinijnego prowadzenia smyczka („koszenie smyczka”) i nie dba o wydobywanie przyzwoitego dźwięku.</p> <p>3. Brak koordynacji obu rąk.</p> <p>4. Występują liczne błędy intonacyjne, rytmiczne i tekstowe.</p> <p>5. Ma trudności z nauką nut i umiejscowieniem ich na gryfie oraz w opanowaniu pamięciowym utworu. Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela oraz ma duże problemy z grą z akompaniamentem.</p> <p>6. Uczeń zna tylko małą część wymaganego materiału edukacyjnego.</p> <p>7. Brak systematycznego ćwiczenia i chęci do poprawy błędów.</p> |
| <p>NIEDOSTATECZNY<br/>10- 0 pkt.</p> | <p>1.Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 2</p> <p>2.Błędy aparatu i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

### **KLASA 3**

#### Zakres techniczny i repertuarowy

- doskonalenie umiejętności świadomego utrzymania prawidłowego aparatu gry i postawy przy instrumencie przez ucznia,
- zwiększenie wymagań w zakresie intonacji, jakości dźwięku,
- zwiększenie biegłości prawej i lewej ręki ( tryle, poszerzone układy palców, flażolety, podwójne detache w szybszym tempie),
- różne układy palców w I i III pozycji, nauka II pozycji,
- proste dwudźwięki z pustą struną, proste akordy łamane,
- wartości rytmiczne: triola ósemkowa, rytmy punktowane, synkopa
- dynamika: f , mf, p, mp, cresc, dim
- zmiany agogiczne: rit, a tempo, accel. respektowanie oznaczeń tempa utworu
- nauka wibracji za pomocą ćwiczeń
- nauka samodzielnego strojenia altówki
- opanowanie pamięciowe większych form: koncert ( I lub III cz.)
- współpraca z akompaniamentem

#### Sprawdzanie umiejętności

- 1) Popisy klasowe, koncerty sekcyjne – 1 utwór
- 2) Prezentacje półroczne :

- Gama i pasaże: gama durowa do 2 znaków, dwuoktawowa z wejściem do III pozycji.
- Sposoby: detache całym smyczkiem, legato po 4, 8, 15 legato na 1 smyczek, staccato po 8, 15, podwójne detache. Pasaże.
- etiuda lub utwór dowolny
- I lub III cz. Koncertu

### 3) Egzamin promocyjny:

- Gama durowa do 2 znaków, dwuoktawowa z uwzględnieniem pozycji III i II.
- Sposoby: detache całym smyczkiem, legato po 4, 8, 15 legato na 1 smyczek, staccato po 8, 15, podwójne detache. Pasaże.
- etiuda lub utwór dowolny
- I lub III cz. Koncertu

| OCENA                                     | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>CELUJĄCY</b><br/>25 pkt.</p>        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń wykazuje się dbałością o prawidłową postawę i świadomie kontroluje prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li> <li>2. Prostolinijnie prowadzi smyczek i kształtuje ładny dźwięk z bardzo dobrą intonacją.</li> <li>3. Wykazuje się biegłością techniczną w różnych sposobach artykulacyjnych ( legato przez struny w pochodach gamowych po 8,15 nut i więcej, staccato po 8,15 i więcej, podwójne detache w szybszym tempie jako przygotowanie do sautille marteles) 3. Stosuje prostą technikę dwudźwiękową i akordową z pustymi strunami w utworach.</li> <li>4. Gra w pozycjach I-III oraz w wyższej ze zwiększoną biegłością palców i kombinacją rytmów.</li> <li>5. Bezbłędnie odczytuje i wykonuje z pamięci materiał nutowy wykraczający poza program nauczania danej klasy. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem</li> <li>6. Stosuje właściwe ruchy vibracyjne na dłuższych wartościach oraz potrafi samodzielnie nastroić instrument.</li> <li>7. Gra utwory muzycznie pod względem artystycznym, uwzględniając zmiany agogiczne i dynamiczne.</li> <li>8. Chętnie uczestniczy w koncertach</li> <li>9. Jest laureatem konkursów organizowanych lub współorganizowanych przez CEA</li> </ol> |
| <p><b>BARDZO DOBRY</b><br/>24-21 pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń wykazuje się dbałością o prawidłową postawę i świadomie kontroluje prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li> <li>2. Prostolinijnie prowadzi smyczek i kształtuje ładny dźwięk z bardzo dobrą intonacją.</li> <li>3. Wykazuje się biegłością techniczną w różnych sposobach artykulacyjnych ( legato przez struny w pochodach gamowych po 8,15 nut, staccato po 8,15, podwójne detache w szybszym tempie jako przygotowanie do sautille, marteles).</li> <li>4. Stosuje proste dwudźwięki lub akordy z pustymi strunami</li> <li>5. Potrafi zagrać proste wejścia w pozycjach I-III z różnymi kombinacjami rytmu,</li> <li>6. Bardzo dobrze odczytuje i zapamiętuje materiał nauczania, choć</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             | <p>mogą zdarzyć się małe potknięcia tekstowe lub intonacyjne. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</p> <p>7. Potrafi zawibrować dłuższe wartości.</p> <p>8. Prezentuje utwory ciekawie pod względem artystycznym, uwzględniając zmiany agogiczne i dynamiczne</p> <p>9. Chętnie uczestniczy w koncertach.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| DOBRY<br>20-16 pkt.         | <p>1. Uczeń ma małe trudności z utrzymaniem prawidłowej postawy i z aparatem gry (tj. sztywny kciuk lub 5 palec na smyczku, wygięty przegub lewej ręki itp.)</p> <p>2. Prostownicjnie prowadzi smyczek z nielicznymi odchyleniami („koszenie smyczka”) i wydobywa przyzwoite brzmienie.</p> <p>3. Umiejętności techniczne prezentuje dobrze z małymi niedociągnięciami: nie gra całym smyczkiem detache, gra górną i dolną połową, legato i portato po 4,8 nut, podwójne detache bez ruchów wyrównawczych.</p> <p>4. Proste zmiany pozycji I-II-III wykonuje z małymi niedociągnięciami intonacyjnymi lub technicznymi.</p> <p>5. Odczytuje tekst dobrze z drobnymi pomyłkami.</p> <p>6. Dobrze opanowuje pamięciowo utwory z drobnymi potknięciami tekstowymi lub technicznymi( tj. brak właściwego tempa i adekwatnej artykulacji). Gra z akompaniamentem sprawia małe trudności.</p> <p>7. Niedociągnięcia intonacyjne poprawia w trakcie gry</p> <p>8. Uczestniczy w koncertach</p>                                                                                                                                      |
| DOSTATECZNY<br>15-13 pkt.   | <p>1. Uczeń ma trudności z zachowaniem prawidłowej postawy (opadająca altówka, zgarbiona sylwetka) i aparatu gry ( sztywne, wyprostowane palce, wygięty kciuk prawej ręki, wygięta lewa ręka, podwijanie palców lewej ręki pod gryf i ściskanie gryfu).</p> <p>2. Wykazuje ograniczone opanowanie techniki: gra 4 palcami w różnych układach sprawia trudności w utrzymaniu prawidłowej intonacji, rytmu lub tempa. Mała biegłość palców. Techniki artykulacyjne (podwójne detache, staccato) bez ruchów wyrównawczych. Ma trudności z grą po 15 nut na 1 smyczek, gra po 4,8 legato.</p> <p>3. Zmiany pozycji do III lub II wykonuje z błędami intonacyjnymi i technicznymi.</p> <p>4. Posiada trudności z opanowaniem materiału dydaktycznego. W grze z pamięci występują liczne pomyłki tekstowe i rytmiczne oraz brak reakcji poprawiania nieczystości intonacyjnych. Gra z akompaniamentem wymaga wsparcia nauczyciela.</p> <p>5. Prezentuje grę bez dbałości o jakość brzmienia i wykonania.</p> <p>6. Opanowuje w stopniu dostatecznym materiał nauczania z licznymi błędami i wymaga częstej pomocy nauczyciela.</p> |
| DOPUSZCZAJĄCY<br>12-11 pkt. | <p>1. Uczeń ma duże trudności z zachowaniem prawidłowej postawy (opadająca altówka, zgarbiona sylwetka) i aparatu gry ( sztywne, zaciśnięte palce, wygięty kciuk prawej ręki, wygięta lewa ręka, podwijanie palców pod gryf).</p> <p>2. Nie kontroluje prostolinijnego prowadzenia smyczka („koszenie smyczka”) i nie dba o wydobywanie przyzwoitego dźwięku.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                            | <p>3. Brak koordynacji obu rąk i rozwoju technicznego (brak artykulacji legato w pochodach gamowych, gry detache całym smyczkiem i z podziałem smyczka, podwójnego detache z ruchami wyrównawczymi palców, rytmów, wibracji).</p> <p>4. Słabo czyta nuty, ma problem z ich umiejscowieniem na gryfie. Wykazuje bardzo małą dbałość o czystość intonacji, nie poprawia dźwięków. Prezentuje grę z błędami metrycznymi.</p> <p>5. Nie opanował zmian pozycji I-II-III.</p> <p>6. Uczeń zna tylko małą część wymaganego materiału dydaktycznego i ma dużą trudność z opanowaniem pamięciowym. Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela oraz ma duże problemy z grą z akompaniamentem.</p> <p>7. Brak systematycznego ćwiczenia i chęci poprawy błędów</p> |
| NIEDOSTATECZNY<br>10-0 pkt | <p>1. Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 3.</p> <p>2. Błędy aparatu i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

## **KLASA 4**

### Zakres techniczny i repertuarowy

- doskonalenie umiejętności świadomego kontrolowania prawidłowego aparatu gry i postawy przy instrumencie przez ucznia,
- zwiększenie wymagań w zakresie biegłości palców lewej i prawej ręki (legato i staccato na 2 smyczki w gamach przez 3 oktawy, wprowadzenie do marteles, sautiles i spiccato, ricochet, pizzicato prawą i lewą ręką, ekstensja 4zw, 5zm, proste tryle, obiegniki, mordenty) oraz intonacji w zmianach pozycji i jakości wykonawczej w utworach.
- doskonalenie zmian pozycji I-III, stosuje pozycje IV i V
- dwudźwięki (tercje, seksty, oktawy) i akordy łamane,
- wartości rytmiczne: triola ósemkowa, rytmy punktowane, trzydziestodwójki, synkopa, kombinacje rytmów,
- dynamika: f, ff, mf, p, pp, mp, cresc, dim., gra sul tasto, sul ponticello
- zmiany agogiczne: rit., a tempo, accel., respektowanie oznaczeń tempa utworu,
- doskonalenie wibracji i samodzielnego strojenia altówki,
- opanowanie pamięciowe większych form: Koncert ( I lub III cz.)
- wykonuje proste utwory a'vista uwzględniając dynamikę utworu
- rozwijanie techniki: etudy biegłościowe.
- współpraca z akompaniamentem

### Sprawdzanie umiejętności

- 1) Popisy klasowe, koncerty sekcyjne
- 2) Prezentacje techniczne ( 2 w ciągu roku )
  - Gama i pasaże: C-dur, c-moll trzyoktawowa (1 półrocze)

D-dur, d-moll trzyoktawowa (2 półrocze)

Sposoby artykulacyjne: detache, po 3,6 legato, na 2 smyczki legato i staccato, po 4 sautille

1 dwudźwięki „dur” do wyboru

- etiuda techniczna

3) Prezentacje półroczne:

- I lub III cz. Koncertu

- utwór dowolny

4) Egzamin promocyjny:

- I lub III cz. Koncertu

- utwór dowolny

| OCENA               | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| CELUJĄCY<br>25 pkt. | <ol style="list-style-type: none"><li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych</li><li>2. Opanował podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele, sautille. Posiada biegłość palców i smyczka, by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych. Potrafi zagrać proste spiccato.</li><li>3. Swobodnie posługuje się grą w pozycjach I-V z bardzo dobrą intonacją i precyzją rytmiczną.</li><li>4. Bardzo dobrze posługuje się prostą techniką dwudźwiękową (seksty, oktawy) i akordową. Wykorzystuje je w utworach.</li><li>5. Samodzielnie pracuje nad repertuarem (wykraczającym poza program nauczania), wykazuje inicjatywę artystyczną.</li><li>6. Potrafi sprawnie czytać nuty a`vista.</li><li>7. Posiada wyraźnie rozwiniętą muzykalność, prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych używając swobodną wibrację. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li><li>8. Samodzielnie stroi instrument</li><li>9. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z tremą sceniczną</li><li>10. Chętnie występuje na koncertach.</li><li>11. Jest laureatem konkursów organizowanych lub współorganizowanych przez CEA</li></ol> |

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>BARDZO DOBRY</b><br/>24-21pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych</li> <li>2. Opanował podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Sprawnie wykonuje legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych, artykulacja sautille sprawia nieznaczne kłopoty.</li> <li>3. Swobodnie posługuje się grą w pozycjach I-V z bardzo dobrą intonacją i precyzją rytmiczną.</li> <li>4. Potrafi zagrać z bardzo dobrą intonacją proste dwudźwięki (seksyty lub oktawy) i akordy łamane.</li> <li>5. Odczytuje nuty a`vista z małymi błędami tekstowymi. Opanowuje pamięciowo dłuższe formy (koncert) choć mogą zdarzyć się małe potknięcia.</li> <li>6. W większości zachowuje poprawną intonację, rytm, dynamikę, zmiany agogiczne i artykulacyjne w wykonywanych utworach. Gra z zaangażowaniem, z właściwą wibracją i frazowaniem. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li> <li>7. Samodzielnie stroi instrument.</li> <li>8. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z treścią sceniczną.</li> <li>9. Chętnie występuje na koncertach.</li> </ol>                                                                                                                                                   |
| <p><b>DOBRY</b><br/>20-16 pkt.</p>       | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń potrafi utrzymać właściwą postawę przy instrumencie, ale aparat gry ulega niewielkim odkształceniom (zaciśnięte lub sztywne palce prawej ręki, wygięte lewa ręka, ściskanie gryfu).</li> <li>2. Opanował podstawową technikę smyczkową: detache, legato do 15, portato, martele. Artykulacja sautille, legato i staccato na 2 smyczki w pochodach gamowych i w pasażach 3-oktawowych sprawiają mu trudności.</li> <li>3. Zna różne układy palców w pozycjach I-III, gra w pozycjach wyższych sprawia trudności.</li> <li>4. Stara się wykonać proste dwudźwięki czysto intonacyjnie, w miarę szybko poprawia niedociągnięcia.</li> <li>5. Tekst muzyczny odczytuje z małymi błędami, potrzebuje pomocy nauczyciela. Opanowuje pamięciowo dłuższe formy (koncert, wariacje) z małymi pomyłkami i niedociągnięciami intonacyjnymi. Gra z akompaniamentem sprawia małe trudności.</li> <li>6. Stara się realizować dynamikę, zmiany artykulacyjne i agogiczne w utworach. Dbą o jakość wykonawczą. Wibracja stwarza małe trudności (zaciśnięta ręka, niekontrolowany, chaotyczny ruch).</li> <li>7. Ma trudności ze strojeniem instrumentu, potrzebuje pomocy nauczyciela.</li> <li>8. Wykazuje zaangażowanie w pracy. Ma trudności z radzeniem sobie z treścią sceniczną.</li> </ol> |
| <p><b>DOSTATECZNY</b><br/>15-13 pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i układ rąk ulega odkształceniom.</li> <li>2. Wykazuje ograniczone opanowanie techniki smyczkowej: nie gra detache całym smyczkiem, gra legato i staccato po 15 nut (nie jest w stanie zagrać przez 3 oktawy), sautille bez ruchów wyrównawczych gra w wolnym tempie.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             | <p>3. Gra w pozycjach I-III, wejście do V pozycji sprawia trudności techniczne i intonacyjne.</p> <p>4. Proste dwudźwięki i akordy wykonuje z błędami intonacyjnymi.</p> <p>5. Tekst muzyczny odczytuje z błędami, potrzebuje stałej pomocy nauczyciela. Stara się opanować pamięciowo dłuższe formy (koncert), jednakże w grze występują liczne błędy tekstowe, rytmiczne, intonacyjne i pamięciowe. Gra z akompaniamentem wymaga wsparcia nauczyciela.</p> <p>6. W małym stopniu realizuje dynamikę, zmiany rytmiczne i agogiczne w utworach. Używa niewłaściwych ruchów wibracyjnych.</p> <p>7. Nie potrafi samodzielnie nastroić skrzypiec, potrzebuje pomocy nauczyciela.</p> <p>8. Wolno realizuje zadany materiał i wykazuje brak systematycznej pracy.</p> <p>9. Ma trudności z radzeniem sobie z treścią sceniczną.</p>                                                                                                                                                                       |
| DOPUSZCZAJĄCY<br>12-11 pkt. | <p>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i układ rąk ulega odkształceniom.</p> <p>2. Wykazuje małe opanowanie techniki smyczkowej: nie gra detache całym smyczkiem, nie potrafi prostolinijnie prowadzić smyczka. Gra sautille bez ruchów wyrównawczych, legato i staccato po 15 nut w wolnym tempie (nie jest w stanie zagrać przez 3 oktawy).</p> <p>3. Gra w pozycjach I-III sprawia duże trudności intonacyjne i techniczne. Nie potrafi wejść do pozycji V.</p> <p>4. Nie potrafi zagrać czysto prostych dwudźwięków i akordów.</p> <p>5. Ma duży problem z odczytaniem tekstu. Nie potrafi opanować pamięciowo większych form (koncert). Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela oraz ma duże problemy z grą z akompaniamentem.</p> <p>6. Nie realizuje zmian dynamicznych, agogicznych, ma trudności z rytmem i nie stosuje wibracji.</p> <p>7. Nie wykazuje gotowości do systematycznej pracy i poprawy błędów.</p> <p>8. Zna tylko małą część wymaganego materiału edukacyjnego.</p> |
| NIEDOSTATECZNY<br>10-0 pkt. | <p>1. Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 4.</p> <p>2. Błędy aparatu i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

## **KLASA 5**

### Zakres techniczny i repertuarowy

- doskonalenie umiejętności świadomego kontrolowania prawidłowego aparatu gry i postawy przy instrumencie przez ucznia,
- zwiększenie wymagań w zakresie biegłości palców lewej i prawej ręki (legato i staccato na 1 smyczek w gamach i pasażach 3 oktawowych, sautille w szybszym tempie, doskonalenie smyczków skaczących-spiccato, ricochet, ekstensja lewej ręki, tryle i obiegniki, flażolety naturalne i sztuczne- kwartowe),

- doskonalenie gry w pozycjach I- V, wprowadza pozycję VI i VII, wykorzystuje wyższe pozycje na strunie C i G (IV i V), stosuje skoki do wysokich pozycji,
- dwudźwięki ( tercje, seksty, oktawy ) i akordy łamane,
- wartości rytmiczne: triola ósemkowa, szesnastkowa, rytmy punktowane, trzydziestodwójki, synkopa, różne kombinacje rytmów,
- dynamika: f,ff, mf, p, pp, mp, cresc, dim.,
- gra sul tasto, sul ponticello, col legno, ricochet
- zmiany agogiczne: rit, a tempo, accel., respektowanie różnych oznaczeń tempa i charakteru utworu,
- zwiększenie środków wyrazu: poznanie stylistyki epok baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności,
- doskonalenie vibracji i jej różnicowanie oraz samodzielnego strojenia altówki,
- opanowanie pamięciowe większych form: Koncert ( I lub III cz.),Wariacje, -
- rozwijanie techniki: etiudy biegłościowe, dwudźwiękowe,
- zwiększenie wymagań dotyczących jakości dźwięku, ekspresji wykonawczej i interpretacji utworów,
- kontynuuje samodzielną pracę nad utworem oraz czytanie nut a'vista
- współpraca z akompaniamentem.

### Sprawdzanie umiejętności

1) popisy klasowe, koncerty sekcyjne

2) Prezentacje techniczne ( 2 w ciągu roku )

- Gama i pasaże : E-dur, e-moll trzyoktawowa (1 półrocze)
- F-dur, f-moll trzyoktawowa (2 półrocze )

Sposoby artykulacyjne: detache całym smyczkiem, po 3,6 legato, na 2 smyczki legato i staccato, po 4 sautille, po 3 spiccato; 2 dwudźwięki „dur” do wyboru

- etiuda techniczna

3) Prezentacje półroczne:

- I lub III cz. Koncertu
- utwór dowolny

4) Egzamin promocyjny:

- I lub III cz. Koncertu
- utwór dowolny

| OCENA               | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| CELUJĄCY<br>25 pkt. | <p>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</p> <p>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele, sautille, spiccato. Posiada biegłość palców i smyczka, by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych. Stosuje ricochet .</p> <p>3. Swobodnie posługuje się grą w pozycjach I-VII z bardzo dobrą intonacją i precyzją rytmiczną. Bez problemu wykonuje skoki do wysokich pozycji.</p> |

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                            | <p>4. Bardzo dobrze posługuje się techniką dwudźwiękową (seksty, tercje, oktawy) i akordową ( 3 i 4 dźwiękowe), wykorzystuje ją w utworach. Precyzyjnie wykonuje flażolety kwartowe. Gra proste pizzicato prawą i lewą ręką.</p> <p>5. Samodzielnie pracuje nad repertuarem ( często wykraczającym poza program nauczania), wykazuje inicjatywę artystyczną.</p> <p>6. Potrafi sprawnie czytać nuty a`vista.</p> <p>7. Posiada wyraźnie rozwiniętą muzykalność, prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując swobodną vibrację. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</p> <p>8. Zna pojęcie stylu muzycznego i potrafi go pokazać.</p> <p>9. Samodzielnie stroi instrument.</p> <p>10. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z treścią sceniczną.</p> <p>11. Jest laureatem konkursów organizowanych i współorganizowanych przez CEA</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| BARDZO DOBRY<br>24-21 pkt. | <p>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</p> <p>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele, sautille, spiccato. Posiada biegłość palców i smyczka, by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych. Stara się wykonać ricochet</p> <p>3. Swobodnie posługuje się grą w pozycjach I-VII z bardzo dobrą intonacją i precyzją rytmiczną. Stara się prawidłowo wykonać skoki do wysokich pozycji.</p> <p>4. Sprawnie posługuje się techniką dwudźwiękową (seksty, oktawy) i akordową (choć zdarzają się małe niedociągnięcia) i wykorzystuje ją w utworach. Stara się prawidłowo intonacyjnie wykonać flażolety kwartowe. Potrafi zagrać proste pizzicato prawą i lewą ręką.</p> <p>5. Potrafi sprawnie czytać nuty a`vista, opanowuje bez problemu większe formy ( koncert, wariacje).</p> <p>6. Prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując prawidłową vibrację. Rozwija muzykalność w grze. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</p> <p>7. Zna pojęcie stylu muzycznego i potrafi go pokazać.</p> <p>8. Samodzielnie stroi instrument.</p> <p>9. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z treścią sceniczną.</p> <p>10. Chętnie występuje na koncertach.</p> |
| DOBRY<br>20-16 pkt.        | <p>1. Uczeń potrafi utrzymać właściwą postawę przy instrumencie, ale aparat gry ulega niewielkim odkształceniom (zaciśnięte lub sztywne palce prawej ręki, wygięta lewa ręka, ściskanie gryfu).</p> <p>2. Opanował podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele, sautille. Legato i staccato na 2 smyczki w pochodach gamowych i w pasażach 3-oktawowych sprawia mu małe trudności. Wykonuje spiccato w wolnym tempie, nie potrafi zagrać prostego ricochetu.</p> <p>3. Zna różne układy palców w pozycjach I-V, skoki do wyższych pozycji sprawiają trudności.</p> <p>4. Stara się wykonać proste dwudźwięki czysto intonacyjnie, w miarę szybko poprawia niedociągnięcia. Stosuje prostą technikę</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             | <p>dwudźwiękową i akordową w utworach. Wykonuje proste pizzicato prawą ręką, pizzicato lewą sprawia trudności.</p> <p>5. Tekst muzyczny odczytuje z małymi błędami, potrzebuje pomocy nauczyciela. Opanowuje pamięciowo dłuższe formy (koncert, wariacje) z małymi pomyłkami i niedociągnięciami intonacyjnymi. Gra z akompaniamentem sprawia małe trudności.</p> <p>6. Stara się realizować dynamikę, zmiany artykulacyjne i agogiczne w utworach. Dbą o jakość wykonawczą. Wibracja stwarza małe trudności (zaciśnięta ręka, niekontrolowany i chaotyczny ruch).</p> <p>7. Samodzielnie stroi instrument ( z niewielką korektą nauczyciela)</p> <p>8. Zna pojęcie stylu muzycznego.</p> <p>9. Wykazuje zaangażowanie w pracy. Ma trudności z radzeniem sobie z treścią sceniczną.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| DOSTATECZNY<br>15-13 pkt.   | <p>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</p> <p>2. Wykazuje podstawowe opanowanie techniki smyczkowej: gra détache całym smyczkiem, legato, portato, martele. Artykulację sautillé wykonuje bez ruchów wyrównawczych, legato i staccato na 1 smyczek w gamach 3-oktawowych wykonuje w wolnym tempie (bez biegłości palców). Nie potrafi zagrać spiccato. w wolnym tempie oraz wykonać ricochetu. Gra pizzicato prawą ręką, gra pizzicato lewą ręką sprawia duże trudności.</p> <p>3. Gra w pozycjach I-III, wyższe pozycje sprawiają trudności intonacyjne i techniczne. Nieprawidłowo wykonuje skoki do wysokich pozycji.</p> <p>4. Ma problem z prawidłową intonacją dwudźwięków (seksty, oktawy) i akordów (3,4-dźwiękowych).</p> <p>5. Słabo odczytuje tekst a`vista, potrzebuje stałej pomocy nauczyciela. Stara się opanować pamięciowo większe formy (koncert, wariacje), ale zdarzają się częste pomyłki tekstowe i intonacyjne. Gra z akompaniamentem wymaga wsparcia nauczyciela.</p> <p>6. W małym stopniu realizuje zmiany dynamiczne, agogiczne, ma trudności z rytmem i prawidłową wibracją (chaotyczny, niekontrolowany ruch).</p> <p>7. Potrafi nastroić instrument (z niewielką korektą nauczyciela).</p> <p>8. Brak systematycznej pracy i chęci poprawy błędów.</p> <p>9. Wolno realizuje wymagany materiał dydaktyczny.</p> <p>10. Zna pojęcie stylu w muzyce, ale nie potrafi go artystycznie wykonać.</p> <p>11. Ma trudności z radzeniem sobie z treścią sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</p> |
| DOPUSZCZAJĄCY<br>12-11 pkt. | <p>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</p> <p>2. Wykazuje w małym stopniu opanowanie techniki smyczkowej: wykonuje détache całym smyczkiem (bez prostoliniowego prowadzenia). Artykulację sautillé wykonuje w wolnym tempie bez ruchów wyrównawczych, nie posiada podstawowej biegłości palców ( nie jest w stanie poprawnie zagrać legato i staccato na 1 smyczek przez 3 oktawy), nie potrafi zagrać spiccato i wykonać prostego ricochetu.</p> <p>3. Gra w pozycjach I-III sprawia duże trudności intonacyjne i</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             | <p>techniczne. Nie potrafi prawidłowo wykonać skoków i grać w wyższych pozycjach.</p> <p>4. Nie potrafi zagrać czysto prostych dwudźwięków i akordów.</p> <p>5. Ma duży problem z odczytaniem tekstu i pamięciowym opanowaniem większych form (koncert, wariacje). Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela oraz ma duże problemy z grą z akompaniamentem.</p> <p>6. Nie realizuje zmian dynamicznych, agogicznych, ma trudności z rytmem i nie stosuje wibracji,</p> <p>7. Nie wykazuje gotowości do systematycznej pracy i poprawy błędów.</p> <p>8. Zna tylko małą część wymaganego materiału edukacyjnego.</p> <p>9. Nie rozumie pojęcia stylu w muzyce</p> <p>10. Ma trudności z radzeniem sobie z treścią sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</p> |
| NIEDOSTATECZNY<br>10-0 pkt. | <p>1. Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 5.</p> <p>2. Błędy aparaturowe i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

## KLASA 6

### Zakres techniczny i repertuarowy

- Utrwalanie i rozwijanie umiejętności zdobytych w poprzednich latach dotyczących prawidłowego aparatu gry i techniki altówkowej,
- zwiększenie wymagań w zakresie biegłości palców lewej i prawej ręki ( legato i staccato na 1 smyczek w gamach i pasażach 3 oktawowych, sautille, spiccato i arpeggia w szybszym tempie, ricochet, ekstensja lewej ręki, tryle i obiegniki, flažolety naturalne i sztuczne (kwartowe, kwintowe) w niskich pozycjach.
- doskonalenie gry w pozycjach I-VII, skoki do wysokich pozycji,
- dwudźwięki ( tercje, seksty, oktawy) grane również w artykulacji legato, akordy łamane (4-dźwiękowe) i grane na raz 3-dźwiękowe,
- wartości rytmiczne: triola ósemkowa, szesnastkowa, rytmy punktowane, trzydziestodwójki, synkopa, różne kombinacje rytmów,
- dynamika: f, ff, mf, p, pp, mp, cresc, dim. gra sul tasto ,sul ponticello,
- zmiany agogiczne: rit, a tempo, accel., respektowanie różnych oznaczeń tempa i charakteru utworu,
- zwiększenie środków wyrazu: znajomość stylistyki epok: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności,
- doskonalenie rodzajów i tempa wibracji ( ramieniowa, kiściowa) oraz samodzielnego strojenia altówki,
- opanowanie pamięciowe większych form: koncert ( I lub III cz.), wariacje,
- rozwijanie techniki: etiudy biegłościowe, dwudźwiękowe,
- sprawne czytanie nut a`vista,
- zwiększenie wymagań dotyczących jakości dźwięku, ekspresji wykonawczej i interpretacji utworów,
- współpraca z akompaniamentem.

### Sprawdzanie umiejętności

1) Popisy klasowe, koncerty sekcyjne

2) Prezentacje techniczne ( 2 w ciągu roku )

- Gama i pasaże: durowa i molowa do wyboru nauczyciela (1 i 2 półrocze) Sposoby artykulacyjne: detache całym smyczkiem, po 3,6 legato, na 2 smyczki legato i staccato przez 3 oktawy, po 4 lub 2 sautille w szybkim tempie, po 1 spiccato w szybszym tempie, dwudźwięki „dur” ( tercje, seksty, oktawy)
- etiuda techniczna lub dwudźwiękowa

3) Prezentacje półroczne:

- 2 części Sonaty
- utwór dowolny

4) Egzamin promocyjny:

- I lub III cz. Koncertu
- utwór dowolny

| OCENA               | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| CELUJĄCY<br>25 pkt. | <ol style="list-style-type: none"><li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li><li>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Posiada biegłość palców i smyczka by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych, gra spiccato po 1 nucie i sautille po 2 lub po 4 w szybkim tempie. Prawidłowo wykonuje ricochet .</li><li>3. Swobodnie posługuje się grą w pozycjach I-VII z bardzo dobrą intonacją i precyzją rytmiczną. Bez problemu wykonuje skoki do wysokich pozycji na wszystkich strunach.</li><li>4. Bardzo dobrze posługuje się techniką dwudźwiękową (seksty, tercje, oktawy w artykulacji detache i legato) oraz akordową (3 i 4 dźwiękową). Wykorzystuje je w utworach. Precyzyjnie wykonuje flażolety kwartowe i kwintowe. Gra proste pizzicato prawą i lewą ręką.</li><li>5. Samodzielnie pracuje nad repertuarem (często wykraczającym poza program nauczania), wykazuje inicjatywę artystyczną.</li><li>6. Potrafi sprawnie i szybko czytać nuty a`vista.</li><li>7. Posiada wyraźnie rozwiniętą muzykalność, prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując swobodną wibrację w różnym tempie. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li><li>8. Zna pojęcie stylu muzycznego i prawidłowo je stosuje i różnicuje.</li><li>9. Samodzielnie stroi instrument.</li><li>10. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z treścią sceniczną.</li><li>11. Chętnie występuje na koncertach</li><li>12. Jest laureatem konkursów organizowanych i współorganizowanych przez CEA.</li></ol> |

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>BARDZO DOBRY<br/>24-21 pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li> <li>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Posiada biegłość palców i smyczka, by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych, gra spiccato po 2 lub 3 nuty oraz sautille po 4 w szybszym tempie. Prawidłowo wykonuje ricochet .</li> <li>3. Bardzo dobrze posługuje się grą w pozycjach I-VII z prawidłową intonacją i precyzją rytmiczną. Potrafi czysto wykonać skoki do wysokich pozycji na wszystkich strunach.</li> <li>4. Sprawnie posługuje się techniką dwudźwiękową (tercje, seksty, oktawy) i akordową (choć zdarzają się małe niedociągnięcia) i wykorzystuje ją w utworach. Prawidłowo intonacyjnie wykonuje флазоlety kwartowe i kwintowe. Gra proste pizzicato prawą i lewą ręką.</li> <li>5. Potrafi sprawnie czytać nuty a`vista, opanowuje bez problemu większe formy ( koncert, wariacje, sonata), choć mogą zdarzyć się małe potknięcia.</li> <li>6. Prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując swobodną wibrację w różnym tempie. Rozwija muzykalność. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li> <li>7. Zna pojęcie stylu muzycznego i potrafi go prawidłowo wykonać.</li> <li>8. Samodzielnie stroi instrument.</li> <li>9. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z treścią sceniczną</li> <li>10. Chętnie występuje na koncertach.</li> </ol> |
| <p>DOBRY<br/>20-16 pkt.</p>        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń potrafi utrzymać właściwą postawę przy instrumencie, ale aparat gry ulega niewielkim odkształceniom ( zaciśnięte lub sztywne palce prawej ręki, wygięta lewa ręka, ściskanie gryfu).</li> <li>2. Opanował podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Artykulację sautille po 4, spiccato po 2, legato i staccato na 2 smyczki w pochodach gamowych i w pasażach 3-oktawowych wykonuje w umiarkowanym tempie. Stara się poprawnie wykonać ricochet i proste pizzicato prawą i lewą ręką choć sprawia to trudność.</li> <li>3. Zna różne układy palców w pozycjach I-V, skoki do wyższych pozycji sprawiają trudności intonacyjne i techniczne.</li> <li>4. Dwudźwięki ( tercje, seksty, oktawy ) wykonuje poprawnie, w miarę szybko poprawia niedociągnięcia intonacyjne. Stosuje prostą technikę dwudźwiękową i akordową w utworach.</li> <li>5. Tekst muzyczny odczytuje z małymi błędami, potrzebuje pomocy nauczyciela. Opanowuje pamięciowo dłuższe formy (koncert, wariacje) z małymi pomyłkami i niedociągnięciami intonacyjnymi. Gra z akompaniamentem sprawia małe trudności.</li> <li>6. Stara się realizować dynamikę, zmiany artykulacyjne i agogiczne w utworach. Dbą o jakość wykonawczą. Wibracja stwarza trudności (zaciśnięta ręka, niekontrolowany i chaotyczny ruch).</li> <li>7. Samodzielnie stroi instrument ( z niewielką korektą nauczyciela)</li> <li>8. Zna pojęcie stylu muzycznego.</li> </ol>                                                                                                |

|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                     | <p>9. Wykazuje zaangażowanie w pracy. Ma trudności z radzeniem sobie z treścią sceniczną, ale chętnie występuje na koncertach.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>DOSTATECZNY<br/>15-13 pkt.</p>   | <p>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</p> <p>2. Wykazuje podstawowe opanowanie techniki smyczkowej: gra detache całym smyczkiem, legato, portato, martele. Artykulację sautillé, spiccato po 2, legato i staccato na 1 smyczek w gamach 3-oktawowych wykonuje w wolnym tempie ( bez biegłości palców i ruchów wyrównawczych palców). Nie potrafi zagrać w wolnym tempie oraz wykonać ricochetu. Gra pizzicato prawą ręką, ale gra pizzicato lewą ręką sprawia duże trudności.</p> <p>3. Gra w pozycjach I-V, wyższe pozycje sprawiają duże trudności intonacyjne i techniczne. Nieprawidłowo wykonuje skoki do wysokich pozycji.</p> <p>4. Ma problem z prawidłową intonacją dwudźwięków (tercje, seksty, oktawy) i akordów (3,4-dźwiękowych).</p> <p>5. Słabo odczytuje tekst a`vista, potrzebuje stałej pomocy nauczyciela. Stara się opanować pamięciowo większe formy (koncert, wariacje, sonata), ale zdarzają się częste pomyłki tekstowe i intonacyjne. Gra z akompaniamentem wymaga wsparcia nauczyciela.</p> <p>6. W małym stopniu realizuje zmiany dynamiczne, agogiczne, ma trudności z rytmem i prawidłową wibracją ( chaotyczny, niekontrolowany ruch).</p> <p>7. Potrafi nastroić instrument (z niewielką korektą nauczyciela).</p> <p>8. Brak systematycznej pracy i chęci poprawy błędów.</p> <p>9. Wolno realizuje wymagany materiał dydaktyczny.</p> <p>10. Zna pojęcie stylu w muzyce, ale nie potrafi go artystycznie wykonać.</p> <p>11. Ma trudności z radzeniem sobie z treścią sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</p> |
| <p>DOPUSZCZAJĄCY<br/>12-11 pkt.</p> | <p>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</p> <p>2. Wykazuje w małym stopniu opanowanie techniki smyczkowej: wykonuje detache całym smyczkiem(bez prostolinijnego prowadzenia), proste legato, portato. Artykulację sautillé wykonuje w wolnym tempie bez ruchów wyrównawczych, nie posiada podstawowej biegłości palców (nie jest w stanie zagrać legato i staccato na 1 smyczek przez 3 oktawy), nie potrafi zagrać spiccato z ruchami wyrównawczymi i wykonać prostego ricochetu. Ma trudności z prostym pizzicato prawą i lewą ręką.</p> <p>3. Gra w pozycjach I-V z wieloma błędami intonacyjnymi i technicznymi. Nie potrafi prawidłowo wykonać skoków do pozycji wyższych.</p> <p>4. Nie potrafi zagrać czysto dwudźwięków ( tercje, seksty, oktawy) i akordów.</p> <p>5. Ma duży problem z odczytaniem tekstu. Nie potrafi opanować pamięciowo większych form (koncert, wariacje, sonata). Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela oraz ma duże problemy z grą z akompaniamentem.</p> <p>6. Nie realizuje zmian dynamicznych, agogicznych, ma trudności z rytmem i nie stosuje wibracji.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                     | <p>7. Nie wykazuje gotowości do systematycznej pracy i poprawy błędów.</p> <p>8. Zna tylko małą część wymaganego materiału edukacyjnego.</p> <p>9. Nie rozumie pojęcia stylu w muzyce.</p> <p>10. Ma trudności z nastrojeniem instrumentu.</p> <p>11. Ma trudności z radzeniem sobie z tremą sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</p> |
| <p>NIEDOSTATECZNY<br/>10-0 pkt.</p> | <p>1. Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 6.</p> <p>2. Błędy aparaturowe i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój.</p>                                                                                                                                                                                                                   |

## KLASA 7

### Zakres techniczny i repertuarowy

- Utrwalanie i rozwijanie umiejętności zdobytych w poprzednich latach dotyczących prawidłowego aparatu gry i techniki altówkowej,
- zwiększenie wymagań w zakresie biegiwości palców lewej i prawej ręki: legato i staccato na 1 smyczek w gamach i pasażach 3 oktawowych, sautille, spiccato i arpeggia w szybszym tempie, ricochet, ekstensja lewej ręki, tryle i obiegniki, flażolety naturalne i sztuczne (kwartowe, kwintowe) w niskich pozycjach, pizzicato lewą ręką - gra w VII pozycjach, skoki do wysokich pozycji,
- dwudźwięki ( tercje, seksty, oktawy), wprowadzenie dwudźwięków (tercje, seksty, oktawy) w gamach molowych, grane w artykulacji legato, akordy łamane (4-dźwiękowe) i grane na raz 3-dźwiękowe,
- wartości rytmiczne: triola ósemkowa, szesnastkowa, rytmy punktowane, trzydziestodwójki, synkopa, różne kombinacje rytmów,
- dynamika: f, ff, mf, p, pp, mp, cresc, dim. gra sul tasto, sul ponticello,
- zmiany agogiczne: rit, a tempo, accel., respektowanie różnych oznaczeń tempa i charakteru utworu,
- zwiększenie środków wyrazu: znajomość stylistyki epok: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności,
- doskonalenie rodzajów i tempa wibracji ( ramieniowa, kiściowa) oraz samodzielnego strojenia altówki,
- opanowanie pamięciowe większych form: koncert ( I lub III cz.), wariacje,
- gra utwory solowe
- rozwijanie techniki: etiudy biegiwościowe, dwudźwiękowe,
- sprawne czytanie nut a`vista,
- zwiększenie wymagań dotyczących jakości dźwięku, ekspresji wykonawczej i interpretacji utworów,
- współpraca z akompaniamentem.

### Sprawdzanie umiejętności

1) Popisy klasowe, koncerty sekcyjne

2) Prezentacje techniczne ( 2 w ciągu roku )

- Gama i pasaże: durowa i molowa do wyboru nauczyciela (1 i 2 półrocze) Sposoby artykulacyjne: detache całym smyczkiem, po 3,6 legato, na 2 smyczki legato i staccato

przez 3 oktawy, po 4 lub 2 sautille w szybkim tempie, po 1 spiccato w szybszym tempie, dwudźwięki „dur” ( tercje, seksty, oktawy) do III pozycji, pasaże w obrębie pięciu pozycji  
- etiuda techniczna lub dwudźwiękowa

3) Prezentacje półroczne:

- 2 części Sonaty lub Koncert (I lub II i III część)
- utwór dowolny

4) Egzamin promocyjny:

- 2 części Sonaty lub Koncert (I lub II i III część)
- utwór dowolny ( z towarzyszeniem fortepianu lub sonata solowa)

| OCENA               | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| CELUJĄCY<br>25 pkt. | <ol style="list-style-type: none"><li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li><li>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Posiada biegłość palców i smyczka by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych, gra spiccato po 1 nucie i sautille po 2 lub po 4 w szybkim tempie. Prawidłowo wykonuje ricochet .</li><li>3. Swobodnie posługuje się grą w pozycjach I-VII z bardzo dobrą intonacją i precyzją rytmiczną. Bez problemu wykonuje skoki do wysokich pozycji na wszystkich strunach.</li><li>4. Bardzo dobrze posługuje się techniką dwudźwiękową (seksty, tercje, oktawy w artykulacji detache i legato) oraz akordową (3 i 4 dźwiękową). Wykorzystuje je w utworach. Precyzyjnie wykonuje флазоlety kwartowe i kwintowe w wyższych pozycjach. Gra pizzicato prawą i lewą ręką.</li><li>5. Samodzielnie pracuje nad repertuarem (często wykraczającym poza program nauczania), wykazuje inicjatywę artystyczną.</li><li>6. Potrafi sprawnie i szybko czytać nuty a`vista.</li><li>7. Posiada wyraźnie rozwiniętą muzykalność, prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując swobodną wibrację w różnym tempie. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li><li>8. Zna pojęcie stylu muzycznego i prawidłowo je stosuje i różnicuje.</li><li>9. Samodzielnie stroi instrument.</li><li>10. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z tremą sceniczną.</li><li>11. Chętnie występuje na koncertach</li><li>12. Jest laureatem konkursów organizowanych i współorganizowanych przez CEA.</li></ol> |

|                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>BARDZO<br/>DOBRY 24-21<br/>pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li> <li>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Posiada biegłość palców i smyczka, by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych, gra spiccato po 2 lub 3 nuty oraz sautille po 4 w szybszym tempie. Prawidłowo wykonuje ricochet .</li> <li>3. Bardzo dobrze posługuje się grą w pozycjach I-VII z prawidłową intonacją i precyzją rytmiczną. Potrafi czysto wykonać skoki do wysokich pozycji na wszystkich strunach.</li> <li>4. Sprawnie posługuje się techniką dwudźwiękową (tercje, seksty, oktawy) i akordową (choć zdarzają się małe niedociągnięcia) i wykorzystuje ją w utworach. Prawidłowo intonacyjnie wykonuje флазоlety kwartowe i kwintowe w wyższych pozycjach. Gra pizzicato prawą i lewą ręką.</li> <li>5. Potrafi sprawnie czytać nuty a`vista, opanowuje bez problemu większe formy ( koncert, wariacje, sonata), choć mogą zdarzyć się małe potknięcia.</li> <li>6. Prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując swobodną wibrację w różnym tempie. Rozwija muzykalność. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li> <li>7. Zna pojęcie stylu muzycznego i potrafi go prawidłowo wykonać.</li> <li>8. Samodzielnie stroi instrument.</li> <li>9. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z treścią sceniczną</li> <li>10. Chętnie występuje na koncertach.</li> </ol> |
| <p>DOBRY<br/>20-16 pkt.</p>            | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń potrafi utrzymać właściwą postawę przy instrumencie, ale aparat gry ulega niewielkim odkształceniom ( zaciśnięte lub sztywne palce prawej ręki, wygięte lewa ręka, ściskanie gryfu).</li> <li>2. Opanował podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Artykulację sautille po 4, spiccato po 2, legato i staccato na 2 smyczki w pochodach gamowych i w pasażach 3-oktawowych wykonuje w umiarkowanym tempie. Stara się poprawnie wykonać ricochet i proste pizzicato prawą i lewą ręką choć sprawia to trudność.</li> <li>3. Zna różne układy palców w pozycjach I-V, skoki do wyższych pozycji sprawiają trudności intonacyjne i techniczne.</li> <li>4. Dwudźwięki ( tercje, seksty, oktawy ) wykonuje poprawnie, w miarę szybko poprawia niedociągnięcia intonacyjnie. Stosuje prostą technikę dwudźwiękową i akordową w utworach.</li> <li>5. Tekst muzyczny odczytuje z małymi błędami, potrzebuje pomocy nauczyciela. Opanowuje pamięciowo dłuższe formy (koncert, wariacje) z małymi pomyłkami i niedociągnięciami intonacyjnymi. Gra z akompaniamentem sprawia małe trudności.</li> <li>6. Stara się realizować dynamikę, zmiany artykulacyjne i agogiczne w utworach. Dbą o jakość wykonawczą. Wibracja stwarza trudności (zaciśnięta ręka, niekontrolowany i chaotyczny ruch).</li> <li>7. Samodzielnie stroi instrument</li> <li>8. Zna pojęcie stylu muzycznego.</li> <li>9. Wykazuje zaangażowanie w pracy. Ma trudności z radzeniem</li> </ol>                                                                           |

|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | sobie z tremą sceniczną, ale chętnie występuje na koncertach.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| DOSTATECZNY<br>15-13 pkt.       | <p>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</p> <p>2. Wykazuje podstawowe opanowanie techniki smyczkowej: gra detache całym smyczkiem, legato, portato, martele. Artykulację sautille, spiccato po 2, legato i staccato na 1 smyczek w gamach 3-oktawowych wykonuje w wolnym tempie ( bez biegłości palców i ruchów wyrównawczych palców). Nie potrafi zagrać w wolnym tempie oraz wykonać ricochetu. Gra pizzicato prawą ręką, ale gra pizzicato lewą ręką sprawia duże trudności.</p> <p>3. Gra w pozycjach I-V, wyższe pozycje sprawiają duże trudności intonacyjne i techniczne. Nieprawidłowo wykonuje skoki do wysokich pozycji.</p> <p>4. Ma problem z prawidłową intonacją dwudźwięków (tercje, seksty, oktawy) i akordów (3,4-dźwiękowych).</p> <p>5. Słabo odczytuje tekst a`vista, potrzebuje stałej pomocy nauczyciela. Stara się opanować pamięciowo większe formy (koncert, wariacje, sonata), ale zdarzają się częste pomyłki tekstowe i intonacyjne. Gra z akompaniamentem wymaga wsparcia nauczyciela.</p> <p>6. W małym stopniu realizuje zmiany dynamiczne, agogiczne, ma trudności z rytmem i prawidłową wibracją ( chaotyczny, niekontrolowany ruch).</p> <p>7. Potrafi nastroić instrument.</p> <p>8. Brak systematycznej pracy i chęci poprawy błędów. 9. Wolno realizuje wymagany materiał dydaktyczny.</p> <p>10. Zna pojęcie stylu w muzyce, ale nie potrafi go artystycznie wykonać.</p> <p>11. Ma trudności z radzeniem sobie z tremą sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</p> |
| DOPUSZCZAJĄ<br>CY<br>12-11 pkt. | <p>1.Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</p> <p>2. Wykazuje w małym stopniu opanowanie techniki smyczkowej: wykonuje detache całym smyczkiem (bez prostolinijnego prowadzenia), proste legato, portato. Artykulację sautille wykonuje w wolnym tempie bez ruchów wyrównawczych, nie posiada podstawowej biegłości palców (nie jest w stanie zagrać legato i staccato na 1 smyczek przez 3 oktawy), nie potrafi zagrać spiccato z ruchami wyrównawczymi i wykonać prostego ricochetu. Ma trudności z prostym pizzicato prawą i lewą ręką.</p> <p>3. Gra w pozycjach I-V z wieloma błędami intonacyjnymi i technicznymi. Nie potrafi prawidłowo wykonać skoków do pozycji wyższych.</p> <p>4. Nie potrafi zagrać czysto dwudźwięków ( tercje, seksty, oktawy) i akordów.</p> <p>5. Ma duży problem z odczytaniem tekstu. Nie potrafi opanować pamięciowo większych form (koncert, wariacje, sonata). Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela oraz ma duże problemy z grą z akompaniamentem.</p> <p>6. Nie realizuje zmian dynamicznych, agogicznych, ma trudności z rytmem i nie stosuje wibracji.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                            | <p>7. Nie wykazuje gotowości do systematycznej pracy i poprawy błędów.</p> <p>8. Zna tylko małą część wymaganego materiału edukacyjnego.</p> <p>9. Nie rozumie pojęcia stylu w muzyce.</p> <p>10. Ma trudności z nastrojeniem instrumentu.</p> <p>11. Ma trudności z radzeniem sobie z tremą sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</p> |
| NIEDOSTATECZ<br>NY<br>10-0 | <p>1. Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 7.</p> <p>2. Błędy aparaturowe i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój.</p>                                                                                                                                                                                                                   |

## KLASA 8

### Zakres techniczny i repertuarowy

- Utrwalanie i rozwijanie umiejętności zdobytych w poprzednich latach dotyczących prawidłowego aparatu gry i techniki altówkowej,
- zwiększenie wymagań w zakresie biegłości palców lewej i prawej ręki: legato i staccato na 1 smyczek w gamach i pasażach 3 oktawowych, sautille, spiccato i arpeggia w szybszym tempie, ricochet, ekstensja lewej ręki, tryle i obiegniki, flažolety naturalne i sztuczne (kwartowe, kwintowe) w niskich pozycjach, pizzicato lewą ręką - gra w VII pozycjach, doskonalą grę w wysokich pozycjach na strunie C i A, stosuje skoki do wysokich pozycji,
- dwudźwięki ( tercje, seksty, oktawy) w gamach durowych i molowych, grane w artykulacji legato, akordy łamane (4-dźwiękowe) i grane na raz 3-dźwiękowe,
- wartości rytmiczne: triola ósemkowa, szesnastkowa, rytmy punktowane, trzydziestodwójki, synkopa, różne kombinacje rytmów,
- dynamika: f, ff, mf, p, pp, mp, cresc, dim. gra sul tasto, sul ponticello,
- zmiany agogiczne: rit, a tempo, accel., respektowanie różnych oznaczeń tempa i charakteru utworu,
- zwiększenie środków wyrazu: znajomość stylistyki epok: baroku, klasycyzmu, romantyzmu, współczesności,
- potrafi prawidłowo odczytać i realizować określenia w nutach
- doskonalenie rodzajów i tempa vibracji ( ramieniowa, kiściowa). Uczeń różnicuje vibrację i kształtuje dźwięk zgodnie ze stylem wykonywanego utworu
  - opanowanie pamięciowe większych form: Koncert ( I lub II i III cz.), wariacje,
- gra utwory solowe
- rozwijanie techniki: etiudy biegłościowe, dwudźwiękowe,
- sprawne czytanie nut a`vista,
- zwiększenie wymagań dotyczących jakości dźwięku, ekspresji wykonawczej i interpretacji utworów,
- współpraca z akompaniamentem.

### Sprawdzanie umiejętności

1) Popisy klasowe, koncerty sekcyjne

2) Prezentacje techniczne ( 2 w ciągu roku )

- Gama i pasaże: durowa i molowa do wyboru nauczyciela w obrębie 4 znaków

(1 i 2 półrocze)

Sposoby artykulacyjne: detache całym smyczkiem, po 3,6 legato, na 2 smyczki legato i staccato przez 3 oktawy, po 4 lub 2 sautille w szybkim tempie, po 1 spiccato w szybszym tempie, dwudźwięki „dur” ( tercje, seksty, oktawy), pasaże w obrębie pięciu pozycji - etiuda techniczna lub dwudźwiękowa

3) Prezentacje półroczne:

- 2 części Sonaty lub Koncert (I lub II i III część)
- utwór dowolny

4) Egzamin końcowy:

- 2 części Sonaty lub Koncert (I lub II i III część)
- utwór dowolny ( z towarzyszeniem fortepianu lub sonata solowa)

| OCENA               | WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| CELUJĄCY<br>25 pkt. | <ol style="list-style-type: none"><li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li><li>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Posiada biegłość palców i smyczka by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych, gra spiccato po 1 nucie i sautille po 2 lub po 4 w szybkim tempie. Prawidłowo wykonuje ricochet .</li><li>3. Swobodnie posługuje się grą w pozycjach I-VII z bardzo dobrą intonacją i precyzją rytmiczną. Bez problemu wykonuje skoki do wysokich pozycji na wszystkich strunach.</li><li>4. Bardzo dobrze posługuje się techniką dwudźwiękową (seksty, tercje, oktawy w artykulacji detache i legato) oraz akordową (3 i 4 dźwiękową). Wykorzystuje je w utworach. Precyzyjnie wykonuje fłażolety kwartowe i kwintowe w wyższych pozycjach. Gra pizzicato prawą i lewą ręką.</li><li>5. Samodzielnie pracuje nad repertuarem (często wykraczającym poza program nauczania), wykazuje inicjatywę artystyczną.</li><li>6. Potrafi sprawnie i szybko czytać nuty a`vista.</li><li>7. Posiada wyraźnie rozwiniętą muzykalność, prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując swobodną wibrację w różnym tempie. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li><li>8. Zna pojęcie stylu muzycznego i prawidłowo je stosuje i różnicuje.</li><li>9. Samodzielnie stroi instrument.</li><li>10. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z treścią sceniczną.</li><li>11. Chętnie występuje na koncertach</li><li>12. Jest laureatem konkursów organizowanych i współorganizowanych przez CEA.</li></ol> |

|                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>BARDZO<br/>DOBRY<br/>24-21 pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń samodzielnie kontroluje właściwą postawę i dba o prawidłowy aparat gry wolny od napięć mięśniowych.</li> <li>2. Opanował i utrwalił podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Posiada biegłość palców i smyczka, by wykonać legato i staccato na 2 smyczki w gamach i w pasażach 3-oktawowych, gra spiccato po 2 lub 3 nuty oraz sautille po 4 w szybszym tempie. Prawidłowo wykonuje ricochet .</li> <li>3. Bardzo dobrze posługuje się grą w pozycjach I-VII z prawidłową intonacją i precyzją rytmiczną. Potrafi czysto wykonać skoki do wysokich pozycji na wszystkich strunach.</li> <li>4. Sprawnie posługuje się techniką dwudźwiękową (tercje, seksty, oktawy) i akordową (choć zdarzają się małe niedociągnięcia) i wykorzystuje ją w utworach. Prawidłowo intonacyjnie wykonuje fazyolety kwartowe i kwintowe w wyższych pozycjach. Gra pizzicato prawą i lewą ręką.</li> <li>5. Potrafi sprawnie czytać nuty a`vista, opanowuje bez problemu większe formy ( koncert, wariacje, sonata), choć mogą zdarzyć się małe potknięcia.</li> <li>6. Prezentuje i interpretuje utwory z uwzględnieniem zmian dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych stosując swobodną wibrację w różnym tempie. Rozwija muzykalność. Bezproblemowo współgra z akompaniamentem.</li> <li>7. Zna pojęcie stylu muzycznego i potrafi go prawidłowo wykonać.</li> <li>8. Samodzielnie stroi instrument.</li> <li>9. Posiada umiejętność koncentracji i radzenia sobie z tremą sceniczną</li> <li>10. Chętnie występuje na koncertach.</li> </ol> |
| <p>DOBRY<br/>20-16 pkt.</p>            | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń potrafi utrzymać właściwą postawę przy instrumencie, ale aparat gry ulega niewielkim odkształceniom ( zaciśnięte lub sztywne palce prawej ręki, wygięta lewa ręka, ściskanie gryfu).</li> <li>2. Opanował podstawową technikę smyczkową: detache, legato, portato, martele. Artykulację sautille po 4, spiccato po 2, legato i staccato na 2 smyczki w pochodach gamowych i w pasażach 3-oktawowych wykonuje w umiarkowanym tempie. Stara się poprawnie wykonać ricochet i proste pizzicato prawą i lewą ręką choć sprawia to trudność.</li> <li>3. Zna różne układy palców w pozycjach I-V, skoki do wyższych pozycji sprawiają trudności intonacyjne i techniczne.</li> <li>4. Dwudźwięki ( tercje, seksty, oktawy ) wykonuje poprawnie, szybko poprawia niedociągnięcia intonacyjne. Stosuje prostą technikę dwudźwiękową i akordową w utworach.</li> <li>5. Tekst muzyczny odczytuje z małymi błędami, potrzebuje pomocy nauczyciela. Opanowuje pamięciowo dłuższe formy (koncert, wariacje) z małymi pomyłkami i niedociągnięciami intonacyjnymi. Gra z akompaniamentem sprawia małe trudności.</li> <li>6. Stara się realizować dynamikę, zmiany artykulacyjne i agogiczne w utworach. Dbą o jakość wykonawczą. Wibracja stwarza trudności (zaciśnięta ręka, niekontrolowany i chaotyczny ruch).</li> <li>7. Samodzielnie stroi instrument</li> <li>8. Zna pojęcie stylu muzycznego.</li> <li>9. Wykazuje zaangażowanie w pracy. Ma trudności z radzeniem sobie z tremą sceniczną, ale chętnie występuje na koncertach.</li> </ol>                    |

|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>DOSTATECZNY<br/>15-13 pkt.</p>   | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</li> <li>2. Wykazuje podstawowe opanowanie techniki smyczkowej: gra detache całym smyczkiem, legato, portato, martele. Artykulację sautille, spiccato po 2, legato i staccato na 1 smyczek w gamach 3-oktawowych wykonuje w wolnym tempie ( bez biegłości palców i ruchów wyrównawczych palców). Nie potrafi zagrać w wolnym tempie oraz wykonać ricochetu. Gra pizzicato prawą ręką, ale gra pizzicato lewą ręką sprawia duże trudności.</li> <li>3. Gra w pozycjach I-V, wyższe pozycje sprawiają duże trudności intonacyjne i techniczne. Nieprawidłowo wykonuje skoki do wysokich pozycji.</li> <li>4. Ma problem z prawidłową intonacją dwudźwięków (tercje, seksty, oktawy) i akordów (3,4-dźwiękowych).</li> <li>5. Słabo odczytuje tekst a`vista, potrzebuje stałej pomocy nauczyciela. Stara się opanować pamięciowo większe formy (koncert, wariacje, sonata), ale zdarzają się częste pomyłki tekstowe i intonacyjne. Gra z akompaniamentem wymaga wsparcia nauczyciela.</li> <li>6. W małym stopniu realizuje zmiany dynamiczne, agogiczne, ma trudności z rytmem i prawidłową wibracją ( chaotyczny, niekontrolowany ruch).</li> <li>7. Potrafi nastroić instrument.</li> <li>8. Brak systematycznej pracy i chęci poprawy błędów.</li> <li>9. Wolno realizuje wymagany materiał dydaktyczny.</li> <li>10. Zna pojęcie stylu w muzyce, ale nie potrafi go artystycznie wykonać.</li> <li>11. Ma trudności z radzeniem sobie z tremą sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</li> </ol> |
| <p>DOPUSZCZAJĄCY<br/>12-11 pkt.</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uczeń prezentuje niepoprawną postawę gry i utrwała nawyk złego aparatu bez chęci poprawy.</li> <li>2. Wykazuje w małym stopniu opanowanie techniki smyczkowej: wykonuje detache całym smyczkiem (bez prostoliniowego prowadzenia), proste legato, portato. Artykulację sautille wykonuje w wolnym tempie bez ruchów wyrównawczych, nie posiada podstawowej biegłości palców (nie jest w stanie zagrać legato i staccato na 1 smyczek przez 3 oktawy), nie potrafi zagrać spiccato z ruchami wyrównawczymi i wykonać prostego ricochetu. Ma trudności z prostym pizzicato prawą i lewą ręką.</li> <li>3. Gra w pozycjach I-V z wieloma błędami intonacyjnymi i technicznymi. Nie potrafi prawidłowo wykonać skoków do pozycji wyższych.</li> <li>4. Nie potrafi zagrać czysto dwudźwięków ( tercje, seksty, oktawy) i akordów.</li> <li>5. Ma duży problem z odczytaniem tekstu. Nie potrafi opanować pamięciowo większych form (koncert, wariacje, sonata). Wymaga stałej pomocy ze strony nauczyciela oraz ma duże problemy z grą z akompaniamentem.</li> <li>6. Nie realizuje zmian dynamicznych, agogicznych, ma trudności z rytmem i nie stosuje wibracji.</li> <li>7. Nie wykazuje gotowości do systematycznej pracy i poprawy błędów.</li> <li>8. Zna tylko małą część wymaganego materiału edukacyjnego.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                        |                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                        | <p>9. Nie rozumie pojęcia stylu w muzyce.</p> <p>10. Ma trudności z nastrojeniem instrumentu.</p> <p>11. Ma trudności z radzeniem sobie z tremą sceniczną, nie wykazuje chęci do udziału w koncertach.</p> |
| <p>NIEDOSTATECZNY</p> <p>10-0 pkt.</p> | <p>1. Uczeń nie opanował podstawowych wymagań dla klasy 8. 2. Błędy aparatuowe i techniczne uniemożliwiają dalszy rozwój.</p>                                                                              |